

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «ЮНІ РЯТУВАЛЬНИКИ»

Початковий та основний рівні

«Схвалено науково-методичною комісією з позашкільної освіти науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України» (протокол №3 від 29.12.2015)

Автори:

Голота Наталія Борисівна – старший вчитель вищої категорії ліцею цивільного захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

Курінна Ірина Володимирівна – провідний фахівець відділу роботи із засобами масової інформації та громадськістю Управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Вінницькій області.

Коц Олеся Іванівна – завідувач відділу виховної роботи та позашкільної освіти Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Популяризація здорового і безпечного способу життя серед підростаючого покоління є одним із пріоритетних завдань держави. Для того, щоб послабити негативний вплив на людину наслідків надзвичайних ситуацій, необхідна постійна та системна підготовка до дій за таких умов. Тому, основним змістом запропонованої програми є набуття дітьми та підлітками необхідних якостей, спеціальних знань та вмінь щодо правильних дій в екстремальних ситуаціях.

Навчальна програма «Юні рятувальники» реалізується у гуртках фізкультурно-спортивного напрямку позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів; спрямована на вихованців середнього шкільного віку.

Мета навчальної програми – формування у дітей навичок індивідуальних та колективних дій, фізичного розвитку та фізичної підготовки, правильної поведінки у надзвичайних ситуаціях, вирішення проблем безпеки.

Вживання та дія в умовах небезпечних факторів природного, техногенного, соціально-економічного, екологічного, медичного, криміногенного характеру, сприяння захисту життя.

Основні завдання:

- надати спеціальні знання у галузі безпеки життєдіяльності, поведінки в екстремальних ситуаціях, надання першої допомоги та проведення рятувальних дій;

- формувати почуття відповідальності за збереження навколишнього середовища, громадянські та патріотичні почуття;
- розвивати позитивні якості особистості: відповідальність, наполегливість у досягненні мети;
- сприяти реалізації творчих здібностей вихованців;
- популяризувати активний і здоровий спосіб життя;
- сприяти професійному самовизначенню вихованців.

Навчальна програма передбачає 2 роки навчання:
 початковий рівень (1 рік) – 35 год. на рік, 1 год. на тиждень;
 основний рівень (1 рік) – 35 год. на рік, 1 год. на тиждень.

Програма першого року навчання передбачає ознайомлення учнів з діяльністю оперативно-рятувальної служби України та правилами безпеки; засобів пожежогасіння, формування умінь діяти у надзвичайних ситуаціях, формування умінь надавати першу долікарську допомогу.

Програма другого року навчання спрямована на глибоке засвоєння вихованцями питань безпеки, засобів пожежогасіння, формування умінь діяти у надзвичайних ситуаціях, відпрацювання навичок користування вогнегасниками, навісною переправою, надання першої допомоги.

Підсумковим етапом року навчання гуртківців є участь у різних видах прикладних змагань, фестивалів, конкурсах, акціях, екскурсіях відбувається поза сіткою годин.

Початковий рівень, один рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	0.5	0.5	1
Розділ 1. Професія – рятувальник	1.5	1.5	3
1.1. Історія оперативно-рятувальної служби України	1	1	2
1.2. Діяльність юних пожежників	0.5	0.5	1
Розділ 2. Пожежна безпека	5	5	10
2.1. Вогонь – друг і ворог людини	1	1	2
2.2. Пожежна безпека житлового будинку	1	1	2
2.3. Пожежна безпека навчального закладу	1	1	2
2.4. Первинні засоби пожежогасіння	1	1	2
2.5. Пожежно-рятувальна техніка	1	1	2
Розділ 3. Вибухонебезпечні предмети та суміші	1	1	2
3.1. Вибухонебезпечна суміш	1	1	2
Розділ 4. Стихія води	2	2	4
4.1. Вода – живильна рідина	1	1	2
4.2. Рятування потопаючого	1	1	2

Розділ 5. Надзвичайні ситуації	2	2	4
5.1. Загальні відомості	1	1	2
5.2. АЕС – об'єкт небезпеки	1	1	2
Розділ 6. Школа виживання	1	4	5
6.1. Рослина друг, рослина ворог	1	1	2
6.2. Спортивно-рятувальне спорядження	-	1.5	1.5
6.3. Пожежно-рятувальне спорядження	-	1.5	1.5
Розділ 7. Медична підготовка	2	2	4
7.1. Державна служба медицини катастроф. Перша долікарська допомога	1	1	2
7.2. Отруєння в побуті	1	1	2
Розділ 8. Пропаганда безпеки життєдіяльності	0.5	0.5	1
8.1. Основні аспекти роботи в галузі популяризації безпеки життєдіяльності	0.5	0.5	2
Розділ 9. Підсумки	1	-	1
9.1. Підведення підсумків	1	-	1
Участь у змаганнях, фестивалях, конкурсах. Організація акцій, екскурсій, додаткових тренувань та репетицій.	Поза сіткою годин		
Разом	16.5	18.5	35

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Мета і завдання гуртка на навчальний рік. Інструктаж з охорони праці і правил поведінки під час занять, екскурсій участі в змаганнях, походах, фестивалях.

Значення оперативно-рятувальної служби в житті людини.

Практична частина. Екскурсія до місцевої оперативно-рятувальної служби.

Розділ 1. Професія – рятувальник (3 год.)

1.1. Історія оперативно-рятувальної служби України (2 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення та розвитку оперативно-рятувальної служби в Україні, її бойові традиції.

Основні завдання рятувальників. Професії в оперативно-рятувальній службі.

Черговий караул пожежно-рятувальної частини: мета, завдання, внутрішній порядок. Бойова робота рятувальників під час чергувань.

Практична частина. Перегляд відео про роботу рятувальників; екскурсія до місцевого пожежно-рятувального підрозділу. Робота над проектом «Рятувальник – професія мужніх».

Створення альбому «Історія пожежно-рятувальної служби рідного краю». Започаткування акції «Відродження забутих фактів та імен».

1.2. Діяльність юних пожежників (1 год.)

Теоретична частина. Історія створення руху. Основні завдання, напрямки роботи та обов'язки його членів.

Практична частина. Демонстрація відеоматеріалів виступів учасників фестивалів юних пожежників. Зустріч із учасниками команд-лауреатів регіональних етапів Всеукраїнського фестивалю дружин юних пожежників.

Розділ 2. Пожежна безпека (10 год.)

2.1. Вогонь – друг і ворог людини (2 год.)

Теоретична частина. Легенда про Прометея. Культ вогню в українців. Користь і шкода вогню. Правила безпеки поводження з вогнем.

Практична частина. Демонстрація відео про наймасштабніші пожежі людства.

2.2. Пожежна безпека житлового будинку (2 год.)

Теоретична частина. Пожежа в житловому будинку, причини її виникнення.

Пожежонебезпечні категорії приміщень і будівель. Протипожежні вимоги. Правила утримання горищ та підвалів.

Дії при пожежі, яка виникла внаслідок: загоряння на балконі, на сходовій клітці, в підвальних приміщеннях, на горищі. План (шляхи евакуації) людей при пожежі.

Практична частина. Демонстрація відео «Пожежа в квартирі». Інтерактивна гра «Пожежа в квартирі».

2.3. Пожежна безпека навчального закладу (2 год.)

Теоретична частина. Протипожежний режим та протипожежні вимоги до організації навчально-виховного процесу в закладі освіти. План (шляхи евакуації) учнів при виникненні пожежі.

Практична частина. Рольова гра з відпрацювання плану евакуації.

2.4. Первинні засоби пожежогасіння (2 год.)

Теоретична частина. Пожежні щити та їх оснащення. Деталізація властивостей та сфер застосування складових пожежного щита.

Практична частина. Рейд по школі.

2.5. Пожежно-рятувальна техніка (2 год.)

Теоретична частина. Види і призначення основних, спеціальних і допоміжних пожежних автомобілів та інших видів аварійно-рятувальної техніки. Їх тактико-технічні характеристики.

Практична частина. Відвідування місцевого пожежно-рятувального підрозділу; початок роботи над проектом «Рятувальні тачки».

Розділ 3. Вибухонебезпечні предмети та суміші (2 год.)

3.1. Вибухонебезпечні суміші (2 год.)

Теоретична частина. Поняття та класифікація вибухонебезпечних сумішей. Категорії сумішей. Засоби захисту.

Практична частина. Демонстрація відео про ліквідацію наслідків вибуху побутового газу.

Розділ 4. Стихія води (4 год.)

4.1. Вода – живильна рідина (2 год.)

Теоретична частина. Вода – природне багатство. Основні властивості води. Водойми України.

Практична частина. Робота з фізичною картою України; показ документального фільму про роботу рятувальників.

4.2. Рятування потопаючого (2 год.)

Теоретична частина. Правила безпечного поведіння на водоймах. Фактори ризику. Рятувальні операції на водоймах.

Практична частина. Робота над навчальним проектом «Якщо людина тоне».

Розділ 5. Надзвичайні ситуації (4 год.)

5.1. Загальні відомості (2 год.)

Теоретична частина. Класифікація надзвичайних ситуацій.

Природні та антропогенні причини виникнення надзвичайних ситуацій. Принципи та заходи захисту в умовах надзвичайної ситуації.

Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій.

Практична частина. Складання алгоритму дій після отримання інформації про виникнення надзвичайної ситуації. Визначення класу надзвичайної ситуації (події) згідно Державного класифікатора надзвичайних ситуацій ДК 019 – 2001.

5.2. АЕС – об'єкт небезпеки (2 год.)

Теоретична частина. Чорнобильська АЕС – об'єкт атомної енергетики. Невидимий ворог – радіація, променева хвороба. Аварії на АЕС.

Практична частина. Організація тематичного вечора-реквіуму.

Розділ 6. Школа виживання (5 год.)

6.1. Рослина друг, рослина ворог (2 год.)

Теоретична частина. Небезпеки живої природи. Ознаки отруєння. Долікарська допомога потерпілому. Причини отруєння рослинами, ягодами. Характерні морфологічні ознаки отруйних рослин та грибів. Рослини в долікарській допомозі.

Практична частина. Екскурсія в природу. Вправа-гра «Виживання без їжі».

6.2. Спортивно-рятувальне спорядження (1.5 год.)

Практична частина. Відпрацювання техніки в'язання основних пожежних і туристичних вузлів; виконання вправ із використання спортивно-рятувального спорядження.

6.3. Пожежно-рятувальне спорядження (1.5 год.)

Практична частина. Виконання естафетної вправи-гри «Влучний ствольщик».

Розділ 7. Медична підготовка (4 год.)

7.1. Державна служба медицини катастроф. Перша долікарська допомога (2 год.)

Теоретична частина. Загальне поняття про Державну службу медицини катастроф.

Опіки: види, класифікація, ознаки. Обмороження: види, класифікація, ознаки. Перша долікарська допомога. Алгоритм дій.

Перегрівання, тепловий та сонячний удари, перша долікарська допомога та профілактика.

Ураження шкірних покривів та слизових оболонок впливом агресивних середовищ. Електротравма. Заходи для запобігання ураження блискавкою при наближенні грози.

Практична частина. Інтерактивна гра «Врятувати – значить вчасно допомогти».

7.2. Отруєння в побуті (2 год.)

Теоретична частина. Отруєння медичними, хімічними та препаратами побутової хімії. Перша долікарська допомога.

Перша допомога при харчових отруєннях і кишкових інфекціях. Інфекційні захворювання травної системи та їх профілактика.

Ускладнення після укусів комах, плазунів, ссавців.

Практична частина. Складання алгоритму надання першої допомоги при отруєннях та кишкових інфекціях.

Складання алгоритму надання першої допомоги при укусах комах, плазунів, ссавців.

Розділ 8. Пропаганда безпеки життєдіяльності (1 год.)

8.1. Основні аспекти роботи життєдіяльності (1 год.)

Теоретична частина. Основні завдання, форми і методи пропаганди у роботі з попередження надзвичайних ситуацій та подій. Основні напрямки діяльності щодо популяризації безпечного способу життя та професії рятувальника.

Практична частина. Організація та участь гуртківців у заходах щодо популяризації безпечного способу життя та професії рятувальника; проведення акцій «Запобігти, врятувати, допомогти», «Герой рятувальник року», Тижня безпеки життєдіяльності.

Розділ 9. Підсумки (1 год.)

9.1. Підведення підсумків (1 год.)

Розробка пам'ятки з дотримання правил безпеки життєдіяльності для школярів, виступи перед учнями.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- історію виникнення та розвитку оперативно-рятувальної служби в Україні;
- різновиди професій в оперативно-рятувальній службі;
- основні причини виникнення пожеж;
- основні правила поведінки з вогнем;
- протипожежний режим у навчальних закладах;
- первинні засоби пожежогасіння;
- види і призначення аварійно-рятувальної техніки;
- вибухонебезпечні суміші і предмети;
- правила безпечного поведінки на водоймах;
- поняття про надзвичайну ситуацію;
- поняття про першу долікарську допомогу;
- поняття про отруєння.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- діяти при пожежі, яка виникла у житловому будинку;
- проводити інформаційно-просвітницьку роботу в закладах освіти;
- розпізнавати отруйні гриби та рослини;
- надавати першу допомогу.

Вихованці мають набути досвід:

- застосування складових пожежного щита;
- в'язання основних пожежних і туристичних вузлів за допомогою рятувальної мотузки;
- користування пожежним стволом;
- діяльності щодо популяризації безпечного способу життя;

Основний рівень, один рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	0.5	-	0.5
Розділ 1. Історія пожежно-рятувальної служби України	0.5	0.5	1
1.1. Професія – рятувальник	0.5	0.5	1
Розділ 2. Пожежна безпека	4	5	9
2.1. Вогонь – друг і ворог	1	1	2
2.2. Пожежна безпека житлового будинку	1	1	2
2.3. Пожежна небезпека у навчальному закладі	1	1	2
2.4. Первинні засоби пожежогасіння. Вогнегасники	1	1	2
2.5. Пожежно-рятувальна техніка	-	1	1

Розділ 3. Вибухонебезпечні предмети та суміші	1	1	2
3.1. Вибухонебезпечні предмети	1	1	2
Розділ 4. Стихія води	1	2	3
4.1. Велика вода – велика біда	1	1	2
4.2. Рятування потопаючого	-	1	1
Розділ 5. Надзвичайні ситуації	2	2	4
5.1. Небезпека виникнення надзвичайних ситуацій	1	1	2
5.2. АЕС – об'єкт небезпеки	1	1	2
Розділ 6. Школа виживання	2	3.5	5.5
6.1. Орієнтування на місцевості	1	1	2
6.2. Спортивно-рятувальне спорядження	-	1.5	1.5
6.3. Пожежно-прикладний спорт	1	1	2
Розділ 7. Медична підготовка	2	6	8
7.1. Травми і поранення	0.5	1.5	2
7.2. Пов'язки. Засоби іммобілізації	0.5	1.5	2
7.3. Розлади свідомості	0.5	1.5	2
7.4. Основні методи реанімації	0.5	1.5	2
Розділ 8. Пропаганда безпеки життєдіяльності	0.5	0.5	1
8.1. Основні аспекти роботи в галузі популяризації безпеки життєдіяльності	0.5	0.5	1
Розділ 9. Підсумки	1	-	1
9.1. Підведення підсумків	1	-	1
Участь у змаганнях, фестивалях, конкурсах. Організація акцій, екскурсій, додаткових тренувань та репетицій.	Поза сіткою годин		
Разом	14.5	20.5	35

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (0.5 год.)

Теоретична частина. Мета і завдання гуртка на навчальний рік. Інструктаж з охорони праці і правил поведінки під час занять, екскурсій участі в змаганнях, походах, фестивалях.

Оперативно-рятувальна служба – державний механізм забезпечення цивільного захисту населення. в змаганнях, походах, фестивалях. Навчальні заклади оперативно-рятувальної служби України.

Розділ 1. Історія пожежно-рятувальної служби України (1 год.)

1.1. Професія – рятувальник (1 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення та розвитку пожежної охорони на території рідного краю. Історія первинних засобів пожежогасіння, пожежної техніки, професій; символіка рятувальної служби.

Практична частина. Ведення літопису «Альбом історії пожежно-рятувальної служби рідного краю»; проведення акції «Відродження забутих фактів та імен».

Розділ 2. Пожежна безпека (9 год.)

2.1. Вогонь – друг і ворог (2 год.)

Теоретична частина. Поняття пожежі та горіння. Припинення виникнення пожеж. Класи пожеж, їх характеристика, символи. Способи припинення горіння. Вогнегасні речовини. Екологічні наслідки пожеж та горіння.

Практична частина. Лабораторне дослідження «Горіння речовин та матеріалів». Розробка пам'ятки «Щоб не сталося пожежі».

2.2. Безпека житлового будинку (2 год.)

Теоретична частина. Пожежна небезпека побутових нагрівальних приладів. Теплова дія електричного струму та причини її виникнення. Дії при пожежі.

Практична частина. Продовження роботи над проектом «Щоб не сталося пожежі!».

2.3. Пожежна небезпека у навчальному закладі (2 год.)

Теоретична частина. Причини пожежі в навчальному закладі. Попередження пожеж. Автоматична пожежна сигналізація (АПС), автоматична установка пожежогасіння (АУП), класифікація, принцип дії.

Практична частина. Профілактичний рейд у школі: фіксування порушень правил пожежної безпеки. Демонстрація відеофільмів про порушення пожежної безпеки в навчальних закладах.

2.4. Первинні засоби пожежогасіння (2 год.)

Теоретична частина. Види вогнегасників (повітряно-пінних, хімічно-пінних, водопінних, вуглекислотних, порошкових). Призначення, будова вогнегасників. Принцип дій вогнегасників. Правила їх експлуатації.

Практична частина. Проект «Його величність Вогнегасник»,

2.5. Пожежно-рятувальна техніка (1 год.)

Практична частина. Інтерактивна гра «Використання пожежної та аварійно-рятувальної техніки при виникненні надзвичайних ситуацій».

Розділ 3. Вибухонебезпечні предмети та суміші (2 год.)

3.1. Вибухонебезпечні предмети (2 год.)

Теоретична частина. Поняття вибухонебезпечних предметів, їх класифікація, правила поводження, засоби захисту. Основні аспекти діяльності саперів оперативно-рятувальної служби.

Кінологія. Види служб.

Практична частина. Показ фільму про роботу саперів оперативно-рятувальної служби. Демонстрація відео-презентації та/або матеріалів Інтернет-мережі «Вибухонебезпечні предмети сучасності».

Розділ 4. Стихія води (3 год.)

4.1. Велика вода – велика біда (2 год.)

Теоретична частина. Небезпеки, які приховує вода. Повені, паводки, підтоплення: причини виникнення, наслідки. Дії населення під час природних небезпек.

Практична частина. Демонстрація відеофільму «Вода – непідвладна стихія».

4.2. Рятування потопаючого (1 год.)

Практична частина. Інтерактивна гра «Людина тоне».

Розділ 5. Надзвичайні ситуації (2 год.)

5.1. Небезпека виникнення надзвичайних ситуацій (1 год.)

Теоретична частина. Потенційно небезпечні об'єкти (ПНО) та об'єкти підвищеної небезпеки (ОПН) України. Робота рятувальників під час ліквідації наслідків різного роду надзвичайних ситуацій. Пошуково-рятувальна служба. Робота кінологів. Поняття про «хвилину тиші».

Практична частина. Екскурсія до ПНО та/або ОПН. Демонстрація кадрів фільму «Катастрофи».

5.2. АЕС – об'єкт небезпеки (1 год.)

Теоретична частина. Чорнобильська АЕС – об'єкт атомної енергетики. Аварія на ЧАЕС, хронологія подій. Герої-ліквідатори: Володимир Правик, Віктора Кібенок, Леонід Телятников, Микола Ващук, Василь Ігнатенко 30-кілометрова зона. Об'єкт укриття. Увічнення подвигу героїв Чорнобиля в мистецтві.

Практична частина. Організація тематичної виставки творчих робіт вихованців. Проведення зустрічей із героями-ліквідаторами нашого краю.

Розділ 6. Школа виживання (5.5 год.)

6.1. Орієнтування на місцевості (2 год.)

Теоретична частина. Поняття азимуту. Компас. Орієнтування на місцевості.

Практична частина. Вправи на користування компасом, руху за азимутом. Гра «Знайди скарб».

6.2. Спортивно-рятувальне спорядження (1.5 год.)

Практична частина. Наведення та подолання переправ. Зав'язування основних пожежних та туристичних вузлів.

6.3. Пожежно-прикладний спорт (2 год.)

Теоретична частина. Види та характер змагань з пожежно-прикладний видів спорту. Навчально-тренувальна вежа. Обладнання для участі у змаганнях.

Практична частина. Відвідування змагань з пожежно-прикладних видів

спорту.

Розділ 7. Медична підготовка (8 год.)

7.1. Травми і поранення (2 год.)

Теоретична частина. Основи знань про травми й травматизм. Рани та їх ускладнення. Перша долікарська допомога і профілактика інфікування при пораненнях. Кровотечі. Перша допомога при кровотечах. Анафілатичний шок і перша допомога при його виникненні.

Практична частина. Розпізнавання видів кровотеч, зупинка кровотечі шляхом пальцевого притискання судин; накладання кровоспинного джгута (закрутки) на стегно і плече; профілактика інфікування ран; допомога людині, яка знаходиться в стані шоку.

7.2. Пов'язки. Засоби іммобілізації (2 год.)

Теоретична частина. Поняття про пов'язку і перев'язування рани. Переломи кісток. Принципи транспортної іммобілізації.

Практична частина. Накладання первинної пов'язки на голову, передпліччя, верхні кінцівки; накладання первинної пов'язки на груди, живіт, промежину, на колінний та гомілковостопний суглоби; застосування косиначних пов'язок; іммобілізація плеча, передпліччя, стегна, гомілки підручними засобами при переломах; доставка потерпілого.

7.3. Травми голови, шії, хребта (2 год.)

Теоретична частина. Непритомність, заходи виведення з непритомного стану. Коматозні стани, їх характеристика та перша допомога. Судомні стани, їх характеристика та перша допомога під час їх виникнення. Розлади свідомості.

Практична частина. Виведення людини з коматозного стану. Надання допомоги при судомах.

7.4. Основи реанімації (2 год.)

Теоретична частина. Поняття реанімації, її характеристика. Завдання та основні заходи.

Основні принципи і способи надання першої медичної допомоги при гострих розладах дихання і діяльності серцево-судинної системи.

Особливості реанімації при утопленні.

Реанімаційні заходи при охолодженні людини в холодній воді.

Практична частина. Виконання заходів невідкладної допомоги при потраплянні стороннього тіла до верхніх дихальних шляхів; забезпечення прохідності дихальних шляхів; ознайомлення з різними способами штучної вентиляції легень; ознайомлення з технікою проведення непрямого масажу серця і методами серцево-легеневої реанімації.

Розділ 8. Пропаганда безпеки життєдіяльності (1 год.)

8.1. Популяризація безпеки життєдіяльності (1 год.)

Теоретична частина. Основні завдання, форми і методи пропаганди у роботі з попередження надзвичайних ситуацій та подій. Основні напрямки діяльності.

Практична частина. Організація та участь гуртківців у заходах щодо популяризації безпечного способу життя та професії рятувальника; організація та проведення акцій «Запобігти, врятувати, допомогти», «Герой рятувальник року». Тижнів безпеки життєдіяльності.

Розділ 9. Підсумки(1 год.)

9.1. Підбиття підсумків (1 год.)

Розробка пам'ятки з дотримання правил безпеки життєдіяльності для школярів, виступи з інформаційними повідомленнями.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- історію виникнення та розвитку пожежно-рятувальної служби України;
- історичні назви первинних засобів пожежогасіння;
- поняття пожежі та горіння;
- план евакуації при пожежі;
- принцип дії, будову вогнегасника;
- характеристики аварійно-рятувальної техніки;
- вибухонебезпечні предмети;
- поняття про повені, паводки, підтоплення, дії населення;
- потенційно небезпечні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки України;
- поняття про радіацію та променеву хворобу;
- поняття про травми і травматизм;
- поняття про засоби іммобілізації;

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- діяти при пожежі, яка виникла в житловому будинку;
- діяти при витоці побутового газу;
- поводитись з піротехнічними виробами;
- проводити рятувальну операцію на воді;
- надавати першу медичну допомогу;

Вихованці мають набутти досвід:

- визначення порушень правил пожежної безпеки;
- визначення класу НС згідно Державного класифікатора НС ДК 019-2001;
- наведення та подолання навісної переправи;
- орієнтування на місцевості, руху за азимутом;
- користування пожежним стволом;
- накладання кровоспинного джгута;
- накладання первинної пов'язки на різні частини тіла;
- іммобілізації підручними засобами при переломах;

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпека для малих та дорослих [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.babybezpeka.org.ua> – Назва з екрана.
2. Васютіна Т. М. Уроки природознавства. 5 клас: Посібник для вчителя.- Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2005.-192 с.
3. Газета «Мить істини» № 2(314) с.-9.
4. Державна служба України з надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.mns.gov.ua/>. – Назва з екрана.
5. Журнал «Надзвичайна ситуація» №№ 6(175) 2012. – с.27, 5(174) 2012. – с.54-55.
6. З. Мюллер. Неотложная помощь. Справочник практического врача – М.: МЕДпресс-інформ, - 2007, 2-ге видання, - 455 с.: іл.
7. Зотова Н. В. Усе про виживання у поході. Абетка туриста. — Х.: Веста, 2010. — 64 с.: іл. ISBN 978-966-08-4971-6.
8. [Кодекс цивільного захисту України](#) Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.10.2012 № 5403-VI (введення в дію відбудеться 01.07.2013).
9. Лапін В. М., Безпека життєдіяльності людини. Навч. посібник – Львів: Львівський банківський коледж, 1998. – 192 с.
- 10.Обертинська А. П. Бережи себе малюк!: для дітей молодшого шкільного віку та їхніх батьків. – К.: Росава - Н, 2009. – 112 с.: іл. ISBN 978-966-2000-01-6.
- 11.Пожежна техніка та аварійно-рятувальне обладнання - підручник.
- 12.Правила пожежної безпеки в Україні, ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ МНС України 19.10.2004 N 126, Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 4 листопада 2004 р. за N 1410/10009.
- 13.Природознавство: 5 клас. I семестр: Методичні матеріали. -К.:Вид.дім "Шкільний світ": Вид. Л. Галіцина, 2006.- 128с.
- 14.Спас Экстрим [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.spas-extreme.ru> – Назва з екрана.
- 15.Т. Г Гільберг, Л. Мирна, В. Проценко. завдання для перевірки навчальних досягнень учнів з курсу "Природознавство" 5 клас. - Тернопіль: ФОП Кошлатий Є.А., 2005. - 72 с.
- 16.Территория безопасности [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.portal-bezpeki.com.ua> – Назва з екрана.
- 17.Управління ДСНС України у Вінницькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.vn.mns.gov.ua/>. – Назва з екрана.
- 18.Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. — 2-ге вид., перероб. Затверджено МОН / Стеблюк М. І. — К., 2010. — 487 с., тв. пал.
- 19.Шкляр В. Вогонь Чорнобиля. Книга мужності і болю/ В. Шкляр, М. Шпаковатий – К.: Альтернативи, 1998. – 575 с.: іл.